

Razmišljanja ob prazniku

Pijanistka Ivana Marija Vidović je navdušila vse prisotne s klavirsko izvedbo in poezijo.

Za nas Slovence je bila izredna čast, da je bilo izvajanje programa ob prazniku kulture Slovenije v hramu kulture, v HNK Splitu.

Izjemne želje potrjujejo potrebo po tesnejšem povezovanju naše slovenske pripadnosti s pripadnostjo mestu Splitu. Obenem je to tudi izreden prispevek h krepitvi slovenske skupnosti na Hrvaškem.

Ob tem razmišljanju se spominjam verzov slovenskega pesnika Karla Destovnika Kajuha:

« brez zadnjega daru, brez vina, ki toči se v trpljenja trti, brez solz in brez krvi, brez smrti, nikdar zemlja ni domovina... »

Kolike so naše trajne obveze do domovine?

Od letošnje proslave smo pričakovali nekaj slovenske izvornosti, žlahtnosti, duhovitosti, vznesenosti in še drugih vrednot, ki dvigajo duha nad vsakdanjost in odpirajo nova obzorja. Ostali smo tam kjer smo že bili, a pričakovali smo predstavitev novih slovenskih kulturnih

dosežkov, potrebnih tudi nam, ki živimo izven meja Slovenije. Za nas naj bi bil Prešernov dan, kulturni praznik Slovenije tudi izjemen kulturni dogodek, utemeljen na domovinski zavesti, posebno pomemben za narodovo duhovno podobo prihodnosti.

Lahko rečemo, da je proslava ne samo uprizoritveni kulturni dogodek, temveč tudi politični dogodek, tudi kadar gre za proslavljanje kulture.

Vedno je v službi družbene homogenizacije, a v kulturnih društvih slovenskih skupnosti, kot pri nas v Splitu, tudi vzgojno sredstvo, ki prevzgaja in utrjuje nacionalno zavest.

V silni želji se vlaga ogromno energije in truda, da so dosežki tudi umetniški, a nekje ob strani v senci čaka prikrita provincialnost. To pomeni, da nas je od nje strah, da ne bo videti dovolj svetovljanska, zato radi pretiravamo.

Znana je tudi druga pojava. Aktual-

na dnevna politika nas oddaljuje od že pridobljenih statusnih pravil nacionalne skupnosti. Preobzirni smo in se sami odrekamo in čistimo iz programov vse detajle, ki bi na neki način v dnevni politični dogodkih le lahko provocirali.

Kadar *Zdravljico* zapojemo kot samospev jo pravzaprav razvrednotimo kot himno. Himna je učinkovita, če jo izvaja pevski zbor na začetku programa, ali ne kot glasbeno točko, temveč ločeno v uvodu svečanosti.

Najbolj efektna in avtentična je kadar jo zaigra godba na pihala. Škoda, nimamo te možnosti.

Posebno ob velikih jubilejih, državnih praznikih se z dekoracijo prikazujejo nacionalni ali državni simboli (zastava RS, RH, skupnosti, grb, slike, siluete; recimo pesnika Prešerna, cvetni aranžmaji, nageljni in podobno.).

V bogatem Prešernovem opusu bi se le lažje izbral bolj času primeren slikovit poetski govor, če bi v izbiri sodeloval tudi kakšen dodatni član slovenske skupnosti.

Nagelj v noveli Avgusta Šenoa »Nagelj s pesnikovega groba« pomeni kar nekaj drugega.

Kaj pravzaprav danes odkriva ta novelica z nageljčkom, pisana pred 130. leti? Novela je doživela kar 6 izdaj. Šesta izdaja je v slovenskem in hrvaškem jeziku. Kljub starosti ni izgubila svoje prepričljivosti in aktualnosti. Današnjemu človeku mora biti zelo blizu pisateljev nazor, ki ne more in ne želi sprejeti delitve med ljudmi, delitve, ki jo povzročata ideologija in politika.

Brez zamere. Ostajam še naprej pri mnenju, da je bolje napisati pozdravno besedo in besedilo prebrati. No to je le majhen »gaf«, ki ni vplival

iz življenja društva

na splošen korekten vtis.

Nastop eminentnih umetnikov *Ivane Marije Vidović*, pianistke, pesnice in znane umetnice, dobitnice Prešernove nagrade in vrhunskega igralca, popularnega prvaka drame HNK *Ante Čede Martinića*, nam že nekaj let znane soubstarjalca programov, lahko rečem tudi dobrega prijatelja društva, je dodatno potrdilo in priznanje društvu TRIGLAV in priznanje pomembnosti slovenskega kulturnega praznika.

Umetnica je s prvimi akordi privabila prisotne na pozornost in koncentracijo, pa je maestralna klavirska glasbena izvedba spremljana v popolni tišini, ter na koncu nagrajena s spontanim, iskrenim dolgotrajnim aplavzom. Glasbeni

Ministrovo darilo ob prazniku.

blok in muziciranje umetnice so bili osrednji dogodek in popolni dominant celotne prireditve.

Proslave državnih praznikov so rituali, ki morajo biti z umetniškega stališča dolgočasni in konvencionalni.

Sporov ne bodo zbujali šele takrat, ko bodo formalizirane z ustrezno svečanim protokolom in vsebino, ki bosta služila slovenski skupnosti, in ne samo kulturnim potrebam. Za vse nas je v tem času bistvena pobuda Prešernove Zdravljice:

»Žive naj vsi narodi...«

Gustav Zupan

UMJETNIKU S LJUBAVLJU

Vera Hrga in Ivana Marija Vidović pred vhodom v splitski hram kulture.

Kad je umjetnik negdje pozvan s ljubavlju i kad mu se s istom pristupi od početka do kraja; u svakoj pori, uzdisaju, pogledu, poklonu, pažnji, ozbiljnosti, trudu i kada glavni pokretač svog napora, koje izisku-

je organizacija jednog kulturnog događaja biva ljubav, onda može puna srca reći da je ispunjen i nagrađen.

Takva sretnica, s pravom se tako nazvati mogu, bila sam na gostovanju u Splitu 20. veljače 2009. godine. Bio je to ujedno i moj debut u Splitu pa se tim još više sretnica smatram jer me je Slovensko kulturno društvo Triglav uz osebjni angažman gđe Vere Hrga pozvalo i prihvatilo na najbolji moguć način.

Od prvog trena kad sam susrela gđu Hrga u Dubrovniku imala sam onaj osjećaj koji se svima nama dogodi barem jednom. Bilo je to kao da ju poznam već cijelu vječnost i od prvog pogleda shvatila sam da je takva osoba bogatstvo našeg svijeta, našeg mikro i makrokozmosa.

Susret je rodio mnoge ideje, razumijevanja, sličan i golem entuzijazam za fine stvari pa i nije čudno da je rezultirao mojim gostovanjem u Splitu upravo na takav način.

Od smještaja, do pristupa, poštovanja i tolikog razumijevanja Split ću pamtit kao nešto rijetko lijepo, onaj detalj života kojeg svatko želi sačuvati nepatvoren i neokaljan; kao djetinjstvo i najljepše uspomene zbog kojih vrijedi živjeti.

U prekrasnom zdanju HNK u Splitu s izuzetno talen-

iz življenja društva

Ivana in Življenje cvetja.

tiranim prvakom splitskog glumišta Ante Čedom Martinićem i uz brojne štovane čelnike i prepunu dvoranu foyera dali smo svu ljubav ne bi li bili pravi primjer da se s umjetnošću, kulturom i krasnom konverzacijom poetske riječi i klavirke poezije svi stapaju u boket najfinijeg i iskrenog u boket sazdan od iskrene inspiracije.

Jedino je za nadati se mojoj duši da će ovaj prvi susret polučiti još sličnih kreacija, radosti i da je našu poruku dobio i onaj koji je takve najviše potreban. Ljubav je ipak jača od svega. Ljubav je najjača snaga koju sebi svijet može predstaviti. Ljubav je najljepša inspiracija. Hvala Vam!

Ivana Marija Vidović